1. 10. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

# CELNÍ REŽIM - PASIVNÍ ZUŠLECHŤOVACÍ STYK

Režim PZS umožňuje, aby české zboží (pouze českého statutu) bylo dočasně vyvezeno do zahraničí za účelem podrobení zpracovatelským operacím a aby zušlechtěné výrobky byly propuštěny do volného oběhu s úplným nebo částečným osvobozením od dovozního cla. Tím není dotčeno ustanovení § 173 celního zákona, o kterém jsme se zmínili dříve, v souvislosti s dočasným vývozem zušlechtěných výrobků, jejich části nebo dočasným vývozem zboží v nezměněném stavu

Režim PZS umožňuje, aby české zboží (pouze českého statutu) bylo dočasně vyvezeno do zahraničí za účelem podrobení zpracovatelským operacím a aby zušlechtěné výrobky byly propuštěny do volného oběhu s úplným nebo částečným osvobozením od dovozního cla. Tím není dotčeno ustanovení § 173 celního zákona, o kterém jsme se zmínili dříve, v souvislosti s dočasným vývozem zušlechtěných výrobků, jejich části nebo dočasným vývozem zboží v nezměněném stavu, kdy toto zboží je dočasně z tuzemska vyváženo pouze v souladu s podmínkami režimu PZS za účelem dalšího zpracování (z různých důvodů), na základě povolení příslušného celního orgánu. Stejně tak tímto nejsou dotčena ustanovení § 206 až § 212 celního zákona, vztahujících se k prosté výměně – dovoz náhradního výrobku, nahrazujícího zušlechtěný výrobek, za podmínek v těchto ustanoveních uvedených.

Pro účely režimu PZS se rozumí

a) dočasně vyváženým zbožím zboží, které bylo propuštěno do režimu PZS,

b) zpracovatelskými operacemi operace uvedené v § 164 odst. 1 písm. a) až c) celního zákona (o nich jsem se již zmiňoval ve vztahu k režimu AZS)

c) zušlechtěnými výrobky všechny výrobky, které jsou výsledkem zpracovatelských operací (bez ohledu na to, v jakém stadiu shora uvedených zpracovatelských operací se nacházejí).

Vzhledem k tomu, že se jedná o zpracovatelské operace, které nebudou prováděny v tuzemsku ale v zahraničí, má své logické opodstatnění znění § 199 odst. 1 celního zákona, ze kterého vyplývá, že povolení k propuštění zboží do režimu PZS, udělují celní orgány na žádost osoby, která zařizuje provedení zpracovatelských operací. Jiné osobě je možno toto povolení udělit pouze tehdy, jestliže zpracovatelské operace sestávají ze spojení českého zboží se zahraničním zbožím a dovezeným jako zušlechtěné výrobky, za předpokladu, že použití tohoto režimu napomáhá rozšířit vývoz tohoto zboží, aniž by se to nepříznivě dotklo základních zájmů českých výrobců stejného nebo podobného zboží, jako jsou zušlechtěné výrobky. K této části se stejně tak jako v případě dotčení ekonomických zájmů českých výrobců v souvislosti s režimem AZS, odkazuji na stanovisko příslušného ústředního orgánu státní správy, ve vztahu ke konkrétnímu případu. Totéž konstatování se týká i níže uvedené kumulativní podmínky – písm. b), byť zde použitá slovní formulace je poněkud odlišná.

Povolení k použití režimu PZS – k propuštění do režimu PZS, lze udělit pouze českým osobám a pouze tehdy (§ 200 odst. 1 celního zákona) :

a) lze-li zjistit, že zušlechtěné výrobky pocházejí z dočasně vyvezeného zboží (opět není taxativně vymezen způsob tohoto zjištění ze strany celního orgánu, ani způsob prokázání zde uvedeného stavu, ze strany příslušné osoby),
b) nehrozí-li, že povolení k použití režimu PZS pravděpodobně vážně poškodí zásadní ekonomické zájmy českých výrobců (viz výše uvedené).

Další podmínkou vztahující se k aplikaci režimu PZS, je negativní způsob vymezení skupiny českého zboží, které nelze propustit do režimu PZS.

České zboží nelze propustit do režimu PZS (§ 198 odst. 1 celního zákona) :

a) vznikl-li by z jeho vývozu nárok na vrácení nebo prominutí dovozního cla (např. zušlechtěné výrobky vzniklé v režimu AZS v systému navracení a zboží v nezměněném stavu propuštěné do tohoto režimu),

b) bylo-li před vývozem v důsledku jeho konečného použití propuštěno do volného oběhu s úplným nebo částečným osvobozením od dovozního cla, jestliže podmínky pro osvobození ještě trvají (návaznost na § 131 celního zákona; jedná se např. o zlato ve formě světově obchodovatelných slitků – je mimo jiné i devizovou hodnotou, které původně mělo být použito jako prostředek platby – odkaz na část VIII. SEZNAM KÓDŮ MĚN, přílohy 16 vyhlášky č. 135/1998 Sb., při určité nespecifikované obchodní operaci),

c) vznikl-li by z jeho vývozu nárok na vývozní náhradu nebo byla-li přiznána finanční výhoda stanovená právním předpisem, jímž se provádějí opatření tržní regulace v zemědělství přiznávaná při vývozu zmíněného zboží.

MF může vyhláškou stanovit případy, kdy se výše uvedené nepoužije. V současné době ale takový právní předpis v platnosti není (týká se i písm. c) předchozího textu). Zboží propuštěné do režimu PZS se považuje za dočasně vyvezené. Není zde uvedeno, že podmínkou je, že se již musí fyzicky nacházet mimo území tuzemska. Navíc podle obsahu § 101 celního zákona, je toto zboží od okamžiku přijetí celního prohlášení na propuštění do režimu PZS až do okamžiku, dokud nevystoupí z tuzemska nebo není zničeno anebo dokud není platnost celního prohlášení zrušena, pod celním dohledem. Ustanovení § 49 a 228 celního zákona tím nejsou dotčena. I v tomto případě celní zákon příslušnému celnímu orgánu ukládá, aby stanovil lhůtu, ve které musí být zušlechtěné výrobky dovezeny zpět do tuzemska. Zde je určitá odlišnost od režimu AZS. Zákonodárce zde nepředvídá okamžik přidělení jiného celně chváleného určení dovezeným zušlechtěným výrobkům. Pouze jejich zpětný dovoz, což lze vyložit tak, že postačí pro účely dodržení stanovené lhůty, prokázaný vstup do tuzemska tohoto zboží (tato skutečnost může např. vyplývat z obsahu rozhodnutí v celním řízení, kterým bylo zboží propuštěno do režimu tranzit – např. z osobního datového razítka vstupního pohraničního celního úřadu atd.). Co se týče ustanovení § 169 celního zákona, ze kterého pro příslušný celní orgán vyplývá stanovení procenta výtěžnosti při použití režimu AZS, je toto ustanovení pro účel režimu PZS, nutno použít přiměřeně.

Úplné nebo částečné osvobození od dovozního cla, v souvislosti s režimem PZS

Podle ustanovení § 203 odst. 1 celního zákona, se úplné nebo částečné osvobození od dovozního cla přizná tím, že od částky dovozního cla vyměřeného z dovážených zušlechtěných výrobků propuštěných do volného oběhu se odečte částka dovozního cla, které by bylo ke stejnému okamžiku vyměřeno z dočasně vyváženého zboží v případě, že by bylo dovezeno ze státu, ve kterém byla provedena poslední zpracovatelská operace. Částka, která má být odečtena podle předchozí věty (viz § 203 odst. 2 celního zákona), se stanoví podle množství a sazebního zařazení předmětného zboží v

den přijetí celního prohlášení na jeho propuštění do režimu PZS. Přitom hodnotou dočasně vyváženého zboží je hodnota, která byla vzata v úvahu při určení celní hodnoty podle § 75 odst. 1 písm. b) bodu 1 celního zákona, nebo, jestliže nemůže být hodnota tímto způsobem určena, hodnota stanovená rozdílem mezi celní hodnotou zušlechtěných výrobků a zpracovatelskými náklady. Bylo-li před propuštěním do režimu PZS dočasně vyvážené zboží osvobozeno od dovozního cla při jeho propuštění do volného oběhu vzhledem k jeho konečnému použití a podmínky pro osvobození od dovozního cla trvají, bude částkou cla, která se má odečíst, částka skutečně vybraného dovozního cla při propuštění tohoto zboží do volného oběhu. Tato situace přichází do úvahy pouze v případě předchozího zákonného postupu celního úřadu, s ohledem na obsah § 198 odst. 2 celního zákona. Jinak by takové české zboží nebylo možné do režimu PZS podle § 198 odst. 1 písm. b) celního zákona, propustit. Další variantou je situace vyplývající z ustanovení § 203 odst. 3 celního zákona, kdy mohou-li být na zušlechtěné výrobky uplatněna preferenční opatření uvedená v § 57 odst. 1 písm. e) a f) celního zákona, a tato opatření lze uplatnit na zboží stejného sazebního zařazení jako má dočasně vyvážené zboží, použije se při vyměření dovozního cla, které má být odečteno podle odstavce 1 tohoto ustanovení celního zákona, sazba, která by byla použita, kdyby dočasně vyvážené zboží splňovalo podmínky, za nichž se tato preferenční opatření použijí. Pokud ale mezinárodní smlouva, kterou jsme vázáni stanoví jinak, výše uvedené týkající se této části problematiky režimu PZS, se nepoužije. Zde je nutno vycházet nejen z § 203 odst. 4 celního zákona, ale i z ustanovení § 318 celního zákona (pozn. tuto a obdobné situace nelze zaměňovat se zněním Čl. 10 Ú.z. č. 1/1993 Sb., který se týká „ pouze“ lidských práv a svobod). V praxi občas dochází k nesprávnému pochopení části obsahu ustanovení § 203 odst. 3 celního zákona. Z tohoto důvodu k této věci poznamenávám, že podle mého názoru nelze vyložit část textu ustanovení § 203 odst. 3 celního zákona : „… a tato opatření lze uplatnit na zboží stejného sazebního zařazení jako má dočasně vyvážené zboží …“ způsobem, že podmínkou uplatnění zde uvedených preferenčních opatření je pouze situace, kdy při zpětném dovozu zušlechtěného zboží, musí mít toto zboží stejné sazební zařazení, jako zboží, které bylo za účelem předmětného zušlechtění do zahraničí dočasně vyvezeno. Mám tím na mysli skutečnost, že se v daném případě jedná pouze o mluvnický obrat. Domnívám se, že se jedná o situaci, kdy zákonodárce podmiňuje aplikaci tohoto ustanovení pouze na případ, kdy na jedné straně mohou být uplatněna na dovezené zušlechtěné výrobky preferenční opatření uvedená v § 57 odst. 1 písm. e) a f) celního zákona a potom, za splnění druhé kumulativní podmínky, že tato opatření (pozn. stejná – stejného druhu) lze uplatnit na zboží, které bylo vyvezeno za účelem předmětného zušlechtění s tím, že je nutno při jejich uplatňování (hypotetickém), vycházet ze sazebního zařazení dočasně vyváženého zboží při jeho vlastním vývozu. Z tohoto důvodu je podle mého názoru zákonodárcem použito slovní spojení – stejného sazebního zařazení, jako má dočasně vyvážené zboží. Dalším mnou uplatněným příkladem z praxe, stejně tak jako v předešlé části, je situace, kdy v případě uplatnění dovozního cla sníženého v limitech kvót (pro náš případ tzv. smluvní celní kvóty), se tento postup uplatňuje i při propuštění zboží do režimu volný oběh, zušlechtěného v režimu PZS, jehož účelem nebyla oprava dočasně vyváženého zboží (v odst. 37 písemného celního prohlášení je uveden kód – 4021). Přitom příslušná celní kvóta se bude čerpat v množství, které je deklarováno v odst. 38, resp. 41 příslušného celního prohlášení, na propuštění předmětného zboží do režimu volný oběh z režimu PZS, jehož účelem, jak již bylo řečeno, nebyla oprava dočasně vyváženého zboží, a to za předpokladu, že takto zušlechtěný výrobek, pochází ze státu (viz § 59 až 63 celního zákona), se kterým byla uzavřena smlouva o vzájemném poskytování celních výhod, nebo ze státu, kterému jsou celní výhody poskytovány podle zvláštního předpisu. V opačném případě, kdyby takto dovážené zboží neustále pocházelo z tuzemska (bez ohledu na prokázaný či neprokázaný preferenční původ v ČR), nepřicházela by vůbec do úvahy aplikace § 2 Nařízení vlády č. 441/2000 Sb. (tento předpis je použit z důvodu jeho současné právní účinnosti). Důvodem pro toto konstatování je skutečnost, že potom by nebyla splněna jedna ze tří tímto ustanovením stanovených podmínek. Konkrétně se jedná o podmínku uvedenou pod písm.b) tohoto ustanovení, což z následujícího vyplývá :

„§ 2 (nařízení vlády č. 441/2000 Sb.)

Ze zboží uvedeného v příloze č.2 k tomuto nařízení se vyměřuje clo podle sazeb stanovených v této příloze, za předpokladu, že:

a) zboží je navrženo do celního režimu volného oběhu,
b) zboží pochází ze státu, se kterým byla uzavřena smlouva o vzájemném poskytování celních výhod, nebo ze státu, kterému jsou celní výhody poskytovány podle zvláštního předpisu,
c) celní kvóta vztahující se k tomuto zboží není vyčerpána.“

Ve výše uvedených souvislostech upozorňuji na jednu důležitou skutečnost. Prokázaný preferenční původ zboží na základě příslušné dohody v oblasti volného obchodu, nelze slučovat se stanoveným nepreferenčním původem u některého druhu zboží. Máme zde na mysli odkaz na vyhlášku MF č.94/1993 Sb.. Je nutno postupovat dle konkrétního případu. Příkladem může být dovoz hovězího masa - vykostěného (KN 0202301000), které bylo v rámci režimu PZS v Německu vykostěno - získá preferenční původ v Německu (původ je prokázán v souladu s příslušnou dohodou platným důkazem původu EUR.1 - cena práce za vykostění bude přesahovat 51% hodnoty vyváženého zboží), nemusí za stejných podmínek získat automaticky původ nepreferenční, vzhledem k tomu, že podmínka stanovená § 4 výše citované vyhlášky stanoví, že čerstvé, chlazené nebo mražené maso a vnitřnosti z domácích zvířat chovaných na maso se považuje za zboží pocházející z určitého státu pouze tehdy, jestliže např. hovězí dobytek, byl poražen nejméně po třech měsících výkrmu v tomto státě. Pokud tomu tak není, považuje se toto maso a vnitřnosti za zboží pocházející ze státu, ve kterém byla zvířata nejdéle vykrmována nebo chována.

Oprava zboží v rámci režimu PZS – bezúplatná

Podle § 204 odst. 1 celního zákona, je-li účelem zpracovatelské operace v rámci režimu PZS oprava dočasně vyváženého zboží, bude toto zboží při propuštění do volného oběhu úplně osvobozeno od dovozního cla (podle § 43 odst. 5 zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění, také i od DPH), prokáže-li deklarant, že zboží bylo opraveno bezúplatně v důsledku smluvních nebo zákonných vypořádání práv z odpovědnosti za vady. Přitom platí, že osoba, která tuto bezúplatnou opravu provedla, nemusí být osobou vývozce předmětného zboží. Stejně tak citovaná oprava může probíhat v jiné než v původní zemi vývozu. K tomu dále podotýkám, že aplikace tohoto ustanovení nepřichází do úvahy pouze v kombinaci s předchozím dovozem předmětného zboží ze zahraničí do tuzemska, a jeho předchozím propuštění do režimu volný oběh. Může se jednat např. o situaci, kdy v tuzemsku zakoupené zboží (českého původu i statutu), bude z různých důvodů následně po zjištění jeho vady, opravováno v rámci citovaného vypořádání zákonných práv z odpovědnosti za vady. Předchozí část se podle odst. 2 téhož ustanovení celního zákona, nevztahuje na případy, kdy vada zboží byla zjištěna při jeho prvním propuštění do volného oběhu.

Oprava zboží v rámci režimu PZS – za úplatu

Opakem předchozího je oprava dočasně vyváženého zboží, prováděná za úplatu. Z § 205 odst. 1 celního zákona vyplývá, že předmětné zboží bude při propuštění do volného oběhu pouze částečně osvobozeno od dovozního cla. Výše tohoto osvobození vychází z celní hodnoty a sazby uvedené v odst. 2 a 3 téhož ustanovení celního zákona, tedy že náklady na opravu budou základem pro určení celní hodnoty zušlechtěných výrobků tehdy, jsou-li jedinou úhradou držitele povolení a nejsou ovlivněny spojením (odkaz na § 65 odst. 3 písm. a) až h) celního zákona) mezi osobou, které bylo příslušné povolení uděleno a osobou, která opravu provedla. Co se týče sazby, tak dovozní clo se v tomto případě vyměřuje podle sazeb, které se uplatňují na zušlechtěné zboží v okamžiku přijetí

celního prohlášení na jeho propuštění do volného oběhu.

Prostá výměna (§ 206 až § 212 celního zákona)

Systém prosté výměny umožňuje, aby dovezený náhradní výrobek nahradil zušlechtěný výrobek. Celní úřad povolí použití systému prosté výměny tehdy, zahrnuje-li zpracovatelská operace pouze opravu českého zboží jiného, než na které se vztahuje právní předpis, jímž se provádějí opatření tržní regulace v zemědělství. I zde platí stejná pravidla ve vztahu k zásadám správního řízení, tak jak byly zmíněny ve výše uvedené části, pojednávající o režimu AZS. Ve vztahu k zmíněnému opatření, konstatuji, že takový (platný) právní předpis v současné době neexistuje. Bude-li předchozí podmínka splněna, celní úřad povolí (obligatorně), za podmínek jím stanovených, dovoz náhradního výrobku (-ů), ještě před dočasným vývozem předmětného zboží, které má být v zahraničí podrobeno zpracovatelským operacím. Tato situace je nazývána termínem – předchozí dovoz (§ 206 odst. 3 celního zákona). V takovém případě je osoba, které bylo předmětné povolení k jeho uskutečnění povoleno, povinna zajistit celní dluh, který by mohl vzniknout (odkaz na § 254 až § 263 celního zákona). Náhradní výrobek (-y), musí mít stejnou obchodní kvalitu a stejnou technickou charakteristiku, jakou by mělo dočasně vyvážené zboží, kdyby bylo zušlechtěno. I v tomto případě je na právním uvážení příslušného celního úřadu, jakým způsobem tato obecná kriteria v konkrétním případě zohlední. Jakýkoliv nástin možných variant, by v jiném případě mohl být krajně zavádějícím. Dále potom pro předmětné náhrady platí, že bylo-li dočasně vyvážené zboží před vývozem používáno, musí být náhrada také používaná a nesmí být novým výrobkem. Jedinou výjimkou je, že byla-li tato náhrada dodána bezúplatně v důsledku smluvních nebo zákonných práv z odpovědnosti za vady, může celní úřad povolit výjimku. Nebude-li možné ověřit splnění obou výše uvedených podmínek, celní úřad prostou výměnu nepovolí. Podle § 209 celního zákona se ustanovení celního zákona vztahující se na zušlechtěné výrobky, vztahují také na výše uvedené náhradní výrobky. Z logiky věci potom také vyplývá, že na prostou výměnu se nevztahuje § 199 odst. 2 a § 200 odst. 1 písm. a) celního zákona. Při předchozím dovozu musí být dočasně vyvážené zboží vyvezeno ve lhůtě dvou měsíců ode dne přijetí celního prohlášení k propuštění předmětné náhrady do volného oběhu. Celní úřad ale může z důvodů hodných zřetele (opět otázka správního uvážení), na žádost osoby, které bylo příslušné povolení uděleno, tuto lhůtu přiměřeně prodloužit (zde se odkazujeme na obdobnou situaci, o které jsme se zmiňovali na str. 16, s tím rozdílem, že ve výrokové části bude uveden odkaz na § 210 odst. 2 celního zákona). Co se týče případu, kdy je při předchozím dovozu postupováno podle shora § 203 celního zákona, stanoví se částka, která se má odečíst, podle sazeb vztahujících se na dočasně vyvážené zboží ke dni přijetí celního prohlášení na jeho propuštění. Všechny výše uvedené postupy a stanovené postupy pro režim PZS se použijí pro účely provádění nesazebních obchodně – politických opatření (např. nouzová opatření vlády, vyhlašovaná formou jejího nařízení, kterými se stanoví různá ochranná opatření apod.).

AUTOR : Lubomír Bačo, l.baco@volny.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

## Další články:


- Účinky rozhodnutí o úpadku v praxi
- Nezpůsobilý poddodavatel ve veřejné zakázce: kdy může zadavatel zůstat nečinný?
- Kdy se z nesplaceného úvěru stane trestný čin? Úvěrový podvod v praxi
- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?

- Pracovněprávní dokumenty a elektronický podpis – když certifikát vyprší dříve než archivační lhůta
- 10 otázek pro … Janu Andresovou
- Souhrn významných událostí ze světa práva
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Nové nařízení EU o obalech a obalových odpadech: kdo všechno může být výrobcem?
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Okamžité zrušení pracovního poměru vs. výpověď podle ust. § 52 písm. g) zákoníku práce